

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

فصل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال هشتم

۴شنبه ۲۲ مردادماه ۱۳۳۱

شماره ۴۱۸۳

شماره مسلسل ۲۴

دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۲۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه شانزدهم مرداد

۱۳۳۱ماه

فهرست مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۲- بیانات قبل از دستور: آقایان دکتر فاخر - کریمی - خلخالی - مکی

و کیلپور

۳- معرفی آقای دکتر مهندس داریوش بمعاونت وزارت پست و تلگراف بوسیله آقای مهندس معظمی وزیر پست و تلگراف

۴- اخطار نظامنامه آقای اختر طبق ماده ۹۰ و آقای ناصر ذوالفقاری طبق

ماده ۱۸

۵- تقدیم يك فقره طرح ۳ فوری راجع بشهره استاد خلیل طهماسبی بوسیله آقای فئات آبادی

۶- قرائت نامه مجلس سناراجع باصلاح عبارتی قانون قیام ملی و شهدای روز ۳۰ تیر

۷- انتخاب ۵ نفر جهت عضویت در هیئت مختلط نظارت در اجرای قانون ملی شدن صنایع نفت

۸- طرح و تصویب طرح ۳ فوری راجع به عفو استاد خلیل طهماسبی

۹- قرائت استعفاي آقای دکتر سید حسن امامی از ریاست مجلس و انتخاب آقای آیت الله کاشانی بر ریاست مجلس

۱۰- تعیین موقع جلسه بعد ختم جلسه

مجلس ساعت ده و سی دقیقه صبح بر ریاست آقای محمد ذوالفقاری (نایب رئیس) تشکیل گردید.

(تصویب صورت مجلس)

نایب رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان: دکتر کریم سنجابی - فتحعلی افشار - غائبین بی اجازه - آقایان: آیت الله کاشانی - راشد - دکتر طاهری - تولیت - میر

اشرفی - عبدالرحمن فرامرزی - دکتر فاطمی

دیر آمده با اجازه - آقای اورنگ ۲ ساعت

دیر آمدگان بی اجازه (آخر وقت) آقایان محمد حسین قشقائی یک ساعت - صرف زاده یک ساعت

نایب رئیس - نسبت بصورت جلسه قبل فرمایشی دارید؟ آقای کعبه

کعبه - در جلسه قبل ضمن پیشنهادی که بنده تقدیم کردم توضیحاتی عرض کردم عرض کردم که دیگران نتوانند استفاده کنند اینجان نوشته شده نمیتوانند این اشتباه است بعد هم عرض کردم تا نظر آقای حائری زاده هم تأمین شود

نایب رئیس - اصلاح می شود. آقای فرامرزی

فرامرزی - بنده فقط راجع بقیبتم که بی اجازه نوشته اند میخواستم عرض کنم که آقایان میدانند بنده کسالت دارم و خیر هم داده ام

نایب رئیس - اصلاح میشود. آقای مکی

مکی - بنده عجالاً عرضی ندارم

نایب رئیس - آقای حائری زاده

حائری زاده - در قانونی که در جلسه سابق راجع باختیارات گذشت يك جمله ای اضافه شد که محتاج بند کر نبود و تذکرش بعقیده من مفید نیست خواستم در ضمن اصلاح صورت جلسه بعرض آقایان برسانم قوانین مادوقسم است يك قوانین عادی است يك قوانین اساسی است در قوانین اساسی هیچکس تقاضای اختیاری نمیکند و اختیاری هم داده نمیشود در قوانین عادی است که برای اصلاح قوانین قضائی و اداری و مالی و فلان که اختیاری داده شده است يك قوانینی هست که حکم قانون اساسی را دارد که از آن جمله قانون ملی شدن صنعت نفت و خلع پیداست که این در حکم قانون اساسی است

و این قوانینی است که کم و زیاد درش ممکن نیست بشود مگر بایک رفراندم در مملکت در این مورد نه ایشان تقاضای اختیارات کرده بودند و نه میشود اختیاری داد

نایب رئیس - استدعا میکنم راجع به صورت جلسه بفرمائید

حائری زاده - يك اصلاحات کوچکی هم در صورت جلسه هست خیال میکنم که در مطبوعه اشتباه شده است اینهارا تصحیح میکنم و بهیئت تحریریه تقدیم میکنم

نایب رئیس - بسیار خوب. آقای محمد حسین قشقائی

قسقائی - بنده خواستم عرض کنم که بنده دیر نیامده بودم ولی آخر جلسه یک ساعت زود رفتم

کعبه - در عرایض بنده یکی دو کلمه اشتباه بود اصلاح کردم تسلیم میکنم بتند نویسی

نایب رئیس - اشکالی ندارد. آقای شبستری

شبستری - در لایحه اختیارات دولت راجع بماده ۴ پیشنهادی از طرف بنده شده بود که مورد تصویب قرار گرفت و بعد از بنده هم آقای مهندس حسینی پیشنهاد دیگری دادند که آن هم تصویب شد در روزنامه ها و در متن لایحه تصویب شده که بمجلس سنا فرستاده شده دیدم جمله را طوری رویهم چیده اند که کاملاً مطلب را وارونه میکند زیرا پیشنهاد من این بود که بهره برداری از معادن نفت کشور با رعایت ماده ۹ باشد آقای مهندس حسینی هم پیشنهاد کردند که دولت اختیار تهیه و تدوین اساسنامه شرکت را داشته باشد عبارت را طوری نوشته اند که بهره برداری را آزاد و تدوین اساسنامه را مقید کرده اند بقانون ۹ ماده حالا عین این را قرائت میکنم و خواهش میکنم آنرا اصلاح بکنند نوشته اند «بهره»

برداری از معادن نفت کشور و تهیه و تدوین اساسنامه شرکت ملی نفت. بعد از آن نوشته‌اند «بارتاریت قانون ۹ ماده» در صورتیکه باید رعایت قانون نه ماده‌ای قبلاً نوشته شود و بعد از آن نوشته شود تهیه و تدوین اساسنامه خواهش می‌کنیم هم در اینجا اصلاح شود و هم چون مجلس سنا فرستاده شده نامه‌ای هم فرستاده شود که آنجا هم این مطلب را متذکر باشند.

نایب رئیس - اصلاح میشود راجع به صورت جلسه دیگر نظری نبود؟

اخگر - بنده عرض داشتم

نایب رئیس - بفرمائید

اخگر - در جلسه قبل بعد از مذاکره کراتی که بنده کردم و آقایان معتمد دماوندی بیانی کردند بنده طبق ماده ۹۰ اجازه خواستم این تقاضای بنده در صورت جلسه قید نشده و حالا بخواهم از آن استفاده بکنم

نایب رئیس - حالا وقتش نیست اجازه بفرمائید وقتی وارد دستور شدیم آن وقت استفاده بفرمائید

اخگر - همانوقت اجازه خواستم

نایب رئیس - حالا اجازه بدهید وقتیکه وارد دستور شدیم

اخگر - ماده ۹۰ مقدم بر همه چیز باید باشد

عبدالرحمن فرامرزی - در دستور

نایب رئیس - در صورت جلسه که نمیشود در دستور میشود صحبت کرد نوبت شما محفوظ است دیگر راجع به صورت جلسه فرمایشی ندارید؟ (گفته شد - خیر)

صورت جلسه روز یکشنبه ۱۲ مرداد تصویب شد.

۳- بیانات قبل از دستور آقایان دکتر فاخر - کریمی - خلیخالی - مکی و کیل پور

نایب رئیس - چند نفر از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته‌اند آقای دکتر فاخر -

اخگر - ماده ۹۰ مقدم است

نایب رئیس - وقتی که وارد دستور شدیم

خسرو قشقانی - آقای رئیس چون کار خیلی داریم وارد دستور می‌شویم

دکتر فاخر - بعد از عرایضی که اینجناب درباره پیش بینی قانون اساسی ایران نسبت به تفکیک قوای سه گانه حکومتی و لزوم حذف پست وزیر دادگستری از هیئت دولت در جلسه علنی روز پنجشنبه ۹ مرداد ماه کردم عده ای از همکاران محترم و از آقایان خارج از مجلس شفاً و کتبا این فکر را تشویق فرموده‌اند. اکنون از توجه این آقایان تشکر می‌کنم. عکس العمل جناب

آقای لطفی وزیر محترم دادگستری در مقابل عرایض بنده در روزنامه اطلاعات مورخ یکشنبه ۱۲ مرداد بشکل مصاحبه با منبر آن روزنامه انتشار یافت. این مصاحبه برای بنده ضروری ساخت که با اجازه آقایان محترم عرایضی را در این مورد اضافه کنم.

از متن این مصاحبه بنظر میرسد که جناب آقای لطفی منظور بنده را خوب توجه نگرفتند. منظور انجمن و وزارت دادگستری نبود بلکه حذف پست وزیر عدلیه از رأس دستگاه قضائی کشور از هیئت دولت است این مطلب را نیز بنده بعنوان نظر و احساسات شخصی عرض نکردم بلکه استدلال روی پیش بینی صریح قانون اساسی ایران و تطبیق آن با تئوری امروزی حکومت در بین اغلب ملل جهان میباشد.

در آخر مصاحبه بنده جناب آقای لطفی فرموده‌اند که «حذف وزارت دادگستری از هیئت جرای دنیا و در هیچیک از اممالک را قبیله نیز چنین چیزی معمول نشده است» مثل اینکه در این بیان جناب آقای لطفی مطالعه کافی فرموده‌اند. بنده برای اینکه امثله شده‌شان عرض کرده باشم بقانون اساسی و طرز تشکیلات کشورهای مختلف مراجعه کرده و امثله زیادی پیدا کردم و از لحاظ تنگی وقت حفظ نام و مواد مربوطه قانون اساسی چهار کشور بزرگ جهان که دارای چهار شکل مختلف حکومتی نیز میباشد در اینجا ذکر می‌کنم. این چهار کشور عبارتند از: فدراسیون امریکا و کونفدراسیون سوئیس و مشروطه انگلستان و سوابت روسیه. اگر ماده ۳ قانون اساسی امریکا و مواد ۱۰۶ و ۱۰۹ و ۱۰۴ و ۱۰۷ آخرین قانون اساسی شوروی و تشکیلات حکومت انگلستان (چون قانون اساسی نوشته شده ندارد پس نمی‌توان ماده‌ای از آن ذکر کرد) مراجعه فرمائید ملاحظه خواهید کرد که در هیچکدام از این کشورها مقامی بنام وزیر دادگستری ما وجود ندارد بلکه دستگاه دادگستری آنها که مرکب از مجاکم و دفاتر و امور اداری مجاکم است مجموعاً دستگاه واحدی بعنوان قوه قضائیه این کشورها را تشکیل داده و با سلسله مراتب خاص که در بین خود این مجاکم موجود است مستقلاً مشغول کارند.

یکی از دانشگاههای پیشقدم در این موضوع دانشگاه وینستون امریکا است که سال گذشته يك کنفرانس بسیار مهمی برای مطالعه موضوع زمین داری در جهان برای مدت دو ماه تشکیل داد و از متخصصین عالی مقام جهان دعوت کرد که در این کنفرانس نظریات و نتایج تجربیات و طرح های مختلف خود را در میان گذارند چون این جناب نیز دعوت شده بودم که در این کنفرانس شرکت کنم سعی کردم صورت

تمام مذاکرات و رونوشت گزارشات کلیه متخصصین شرکت کننده راجع آوری بکنم و اکنون این مجموعه را بوسیله ریاست محترم مجلس به کتابخانه مجلس هدیه می‌کنم و یقین دارم که همکاران محترمی که علاقه بصحبت و بحث درباره زمین داری در ایران باشند این مجموعه را بسیار مفید خواهند یافت و نتایج بسیاری از طرحهای اصلاحی را در آن خواهند دید.

نایب رئیس - اگر آقایان موافقتند برای روز یکشنبه باشد

ملک مدنی - رأی بگیرد آقای دکتر سنجابی امروز صحبت بفرمائید

دکتر سنجابی - بنده حاضر هستم اگر آقایان موافقت بفرمائید امروز صحبت کنم

مکی - بماند برای روز یکشنبه

دکتر سنجابی - هر طور که آقایان صلاح می‌دانند

نایب رئیس - آقای دکتر سنجابی امروز می‌خواهید بیانتان را بفرمائید؟

دکتر سنجابی - بنده حاضر هستم بخواهم امروز یا روز یکشنبه بنده عرض کردم بگذردی طولانی خواهد بود حالا هر طور که آقایان میل دارند

ملک مدنی - شما بیانتان را بفرمائید بفرموده وقت خواستد رأی میدهم

اخگر - یکشنبه بهتر است

ناصر ذوالفقاری - امروز باید رئیس انتخاب شود

مکی - رأی بگیرد برای روز یکشنبه (صحیح است)

نایب رئیس - رأی می‌گیریم برای روز یکشنبه آقایانیکه موافقت قیام فرمائید (عده کثیری برخاستند) تصویب شد آقای کریمی بفرمائید بجز بقیه بیشتر وقت ندارید

کریمی - ما حاصل عرایض بنده تذکر نکات حساس و دقیقی است که توجه دولت بهد اصولی آن موجب بر طرف شدن شایده اجتماعی و ایجاد روح امیدواری خواهد شد (احسن) سرالوحه عرایض بنده راجع بفرهنگ است برای همکاران عزیزم جای تردید نیست که برنامه فعلی فرهنگ ما از برنامه کهنه و منسوخه فرانسه بوده و امروز نظیر این برنامه مبتذل در منقطع ترین مستعمرات دنیا وجود ندارد (صحیح است) زیرا دانش آموزان بیچاره بعد از ده سال اتلاف وقت باز مسلط بفرهنگ و نوشتن فارسی نیستند و حاصل و ثمره این فرهنگ جز ایجاد هشتی بیچاره و سر بار بودجه ضعیف کشور چیز دیگری نیست ملت ایران از دولت جناب آقای دکتر مصدق انتظار دارد که يك انقلاب صحیح فرهنگی را شروع نموده تنظیم يك برنامه بسیار ساده و بی آلاش در باسواد کردن عموم طبقات کشور مخصوصاً کشاورزان، محروم اقدام فوری

معمول دارد و بجای مواد مختلفه و تئوریهای بی فایده بنائیس آموزشگاه های حرفه (کشاورزی و صنعتی) بمنظور رفع بیکاری و کمک بوسایل تولیدی بپردازد و از همه مهمتر آنکه ساحت مقدس فرهنگ را دور از شائبه سیاست و تحریکات نگاهداشته با طرد عناصر مفسده جو و تشویق آموزگاران و دبیران و استادان خدمتگذار و ترویج روح دینداری بنیان فرهنگ مملکت را محکم و استوار نمایند (صحیح است)

دومین موضوع عرض بنده راجع به وضع رقت بار کشاورزان است با استناد بگفته جناب آقای کاظمی نایب نخست وزیر هشتم در صد مردم ایران را تشکیل می دهند ولی متأسفانه این طبقه شریف و زحمتکش مردم علاوه بر اینکه بکلی از نعمت بهداشت و فرهنگ محرومند بلکه از داشتن وسائل زراعتی نیز بی بهره بوده و هنوز مانند قرون وسطی کشت و زرع می نمایند و با اینکه فوق الطاقه ترین مشقات و زحمات را خود وزن و فرزندشان متحمل میشوند مع الوصف از دسترنج خود آن طور که باید کامیاب نمیکردند و از ساده ترین غذا و بی ارزش ترین پوشاک محروم هستند از اینها گذشته هنوز مانند زمان توحش و استبداد بساط چوب و فلک و حبس و آزار و شکنجه و جرم بین بعضی از رعایا و مالکین و خوانین و زارعین رواج دارد هنوز پاره از مالکین زارعین را عناً برفع خود به بیگار می‌گمارند سهم مالکانه آنقدر ظالمانه است که حتی زارعین غالباً حسرت شکمی سیر و یابدنی پوشیده را بگور می برند بنده از دولت انتظار دارم با وضع قوانین متقن و صریحی از اجحاف و حتی استخفاف نسبت بزارعین جنأ جلوگیری و سهم مالک را بعنوان حداکثر وحد اقل که مثلا در محصول دیم بیش از يك پنجم و از محصول آبی بیش از يك چهارم نباشد محدود نماید و زارعین را از دادن رسومات باصطلاح سیورسات از قبیل تخم مرغ و روغن و مرغ و بیگار و سایر چیزها که یادگار زمان بربریت است معاف نموده و آنها را از نعمت عدالت و امنیت اجتماعی برخوردار سازد و نیز از فشار ها و اختیارات مالکین در کوچاندن زارعین جلوگیری شود

موضوع دیگر بهداشت مملکت و ازدیاد بودجه شهرستانها است این را نیز تقاضا می‌کنم همانقسم که بعضی از همکاران محترم پیشنهاد نموده اند کلیه بودجه بهداری را اعم از آنچه مستقیماً در وزارت بهداری عمل میشود یا آنچه بنام وزارتخانه های دیگر مصرف میگردد از قبیل بهداری ارتش، بهداری وزارت راه و فرهنگ و غیره همه را مجدوعاً به نسبت جمعیت هر استان تقسیم نمایند که رفع این ظلم و بی عدالتی از شهرستانها بشود آقایان ایران فقط منحصر بتهران و پایتخت نیست (صحیح است)

بلکه آن افرادی که در مرز خسروی جلو آفتاب سوزان درو میکنند باید به سهم خود از بودجه کشور بهره مند شود و مخصوصاً دولت باید دستهای ناپاک را از دامن بودجه ضعیف کشور دور سازد چند روز قبل بنده با سایشگاه شاه آبان رفتم وضع آن جا فوق العاده خراب و رقت بار بود بالا اجتماع میگفتند دانش ور نامی چند سال بوده ۸۰۰ یک آپارتمان ۴۰۰ و ۵۰۰ هزار تومانی ساخته است در این آسایشگاه یک دستگاه عکس برداری وجود ندارد غذای آنها هیچوجه قابل خوردن نیست بجای آشپز یک دهاتی بی اطلاع را با شیزری گمارده اند نظافت مراعات نمیشود زنها از چادر شب خود بجای ملافه استفاده میکنند شب ها یک نفر طبیبی که بتواند از کسانی که مبتلا بخونریزی میشوند جلوگیری کند وجود ندارد دیوانه را بین مرزهای مسلول نگاهداشته اند و موجب آزار و ناراحتی آن هارافراهم کرده اند غرض علاوه بر آنکه در معاینه این طبقه امراضا که حقیقتاً بیش از همه قابل ترحم هستند اقدامی نمیشود بلکه آنها را با این وضع قبیح مبتلابعداب روحی و عصبانیت و ناراحتی نموده اند من از آقای دکتر فرمانفرمایان استدعا میکنم شخصاً آنجا را بازدید فرمائید موضوع دیگر عرایض بنده جلب رضایت افسران و حفظ احترام مأمورین ارتش است قدرت هرکشوری بستگی بقدرت ارتش کشور دارد بنده مطمئن هستم چندین دستهای در کار است که می خواهند ارتش ما را تضعیف نموده و افسران و طوپیست و خدمتگذار ما را داسرد و نتیجه ارتش را متشنج نماید و روی همین اصل بعضی از افسران ناپاک و مشکوک را مصدریستهای مهم ارتش نمودند تا آنها با خرابکاری و تبعض و خرید و فروش درجه موجبات نا رضایتی افسران شریف را فراهم نموده اند امسال بدون رعایت قدمت خدمت و مدارج تحصیلی افسران صرفاً روی نظریات خصوصی درجه دادند و بعضی از افسران دانشمند و تحصیل کرده و اروپا رفته را که دارای چندین لیسانس هستند با قدمت خدمت و پایه و شغل خدمتی از ترفیع محروم کرده و فلان افسر آموزشگاه دیده را که معادل کلاس چهارم ابتدائی سواد ندارد ترفیع داده اند بنده شخصاً از وزیر دفاع ملی تقاضا می‌کنم هیئتی از سرهنگهای تحصیل کرده را مأمور رسیدگی این موضوع فرموده و طبق آنها را بدون دریافت حقوق اقلاً با دادن درجه استحقاقی تشویق و دلگرم نمایند

نایب رئیس - آقای کریمی وقت شما تمام شد

کریمی - بنده يك صفحه دیگر از عرایض مسانده اجازه بفرمائید عرض کنم آقایانهم مخالفتی ندارند البته سزاوار نیست که بجزم خیانت عده معدودی نوع افسران اصلاحاتی هستند که برای خاطر آن قربانی

های یشمارى داده اند دیگر نه تحلیلى برای مردم مانده و نه موردی برای دفع الوقت ملتیکه حق حاکمیت با او است و تمام قوای مملکتی ناشی از او می باشد با نهایت عسرت بدون بهداشت و فرهنگ در شرائط بسیار نامساعد اقتصادی بسر میبرد هموطنان مادر دهات کتیب ویران در قسبات مغرور به در شهرهای متروک با هزار مصیبت و سختی برای سدجوع خود تلاش میکنند اخرا لاس حاصل دسترنج و نتیجه زحمت آن هائینما می رود نظام عدالتی در اجتماع آن وجود ندارد امنیت غیر مفهوم است وقتی صحبت از امنیت و آزادی گسه مهمترین وظیفه دولت است بیایم می آید دشمنان مردم به بهانه حفظ امنیت کشتارهای دسته جمعی را ماندخته زندانها را از بیگانهان بر میکنند مسلم با این ترتیب مشکل است حس احترامی در مردم باقی بماند اخیراً نامه ای از تبریز بر اید فرستاده اند نوشته اند خانم یکی از دخترهای محترم آنجا که گویا قابل هم بوده بغار شهر برده شده بعد از عمل منافعی عفت در بیابان رها کرده اند و آن خانم بیچاره به ساربانیکه در مشهد ملتجی میشود و زحمت خود را در شهر بر سر ضحانه میرساند باید عرض کنم این موضوع نسبت بجریانات خلاف انسانی و حق شکنانه ای که در آذربایجان می گذرد بسیار بی اهمیت میباشد برای اینکه از مطالب دور نپنم شرح نمی کنم فقط لازم میدانم اضافه کنم که بیشتر خرابیها و عصبانیت مردم متوجه مقاماتی میباشد که حقیقت را وارونه نشان می دهند و اجامر و اوباش و جاوقو کشانی را که بجان و مال و ناموس مردم مسلط کرده اند تحت حمایت خود مصون از تعرض نگاه می دارند تا کتون دیده نشده گناهان این قبیل افراد مورد تعقیب و کیفر قرار گیرد البته مجموع این قبیل بی اعتنائیها و جریعه دار ساختن احساسات یاک مردم وعدم توجه بشکایت و خواسته های آنها نتیجه خوبی نمیتواند داشته باشد آقایان انضباط و درماندگی مافوق وعدم بضاعت و مظلومیت مردم مولود خرابی دستگاههای اداری فساد و خیانت هیئتهای حاکمه دخالت و نفوذ و تحریکات اجانب میباشد هیچ وقت چرخهای دولتی در محور منطقی خود چرخیده همیشه در نقطه مقابل فلسفه وجود خود بکار افتاده است بنده قصد ندارم اوضاع حاضر را ترسیم و علل و جهاتش را تشریح کنم زیرا آقایان بهتر از بنده بمعم بدبختی و شدت محرومیت مردم وعدم رضایت آنها پی برده اند اکنون باید به بنی که این اصلاحات کدام است و اقرار راه کدام است برای اینکه از اول مشروطه همه از اصلاحات صحبت کرده متأسفانه کمترین عمل دیده نشده دارند مردم مایوس میشوند این آخرین هیجانی بود

گرفته و کشیده شود یعنی نجات پیغمبر مو کول برق کردن سلمان است هم همین مثال را میخواهم اینجا عرض کنم درست است که الناس مسلطون علی اموالهم و انفسهم راما میدانیم بدون اینکه آقایان اصل لاضرر ولاضرار را در نظر بگیرند ولی نمی توان این جا بآن استناد کرد برای اینکه عرض کردم جامعه ایران در فقر و بدبختی افتاده است و اگر چنانچه ما از اموال یک عده ای از املاک جمعی برفع عمومی استفاده نکنیم با کمال بیغرضی غیر از اینکه مشته انقلاب و شورش و این قبیل چیزهایی که بالاخره پیش بینی میشود یک امر خلاف وجدانی است ما اگر یک صحبتی از این باب میکنیم برای خاطر مصلحت عموم و حیات مردم است من عرض کردم اگر درآمدی خارج از این موضوع در دست ملت بود که بیکاری رافع و فقر عمومی را ریشه کن کند از این باب صحبتی نمیکنیم که سوء تفاهمی ایجاد کند ولی میخواهم عرض کنم که راه اصلاح بنظر بنده بالاخره استفاده از این سرمایه هائی است که خواه ناخواه بملت مربوط است این اموال زوال پذیر است و باید بیشتر مفید و کمک کننده آن چراغ تمدن و ملت و حیات عمومی باشد بنابراین اگر چنانچه از اینها لاقول بطور امرانی بطور موقت برای حیات عمومی استفاده بشود کار گناهی نشده حقیقت دین و ماهیت مذهب هم گمان نمیکنم غیر از این حکمی بکنند مطلبی که باز میخواهم - عرض بکنم البته میخواهم راجع به طهارت دامن خود صحبتی کنم ماهر چه اینجا می گوئیم با کمال خلوص نیت و صداقت و صفای باطن و صراحت برای خاطر مردم است همان طوریکه افکار عمومی ایجاب میکند نسبت بروی کار آمدن جناب آقای دکتر مصدق کوششهای بسیاری کردیم ولی اینجا می خواهم عرض کنم که من نمیخواهم در تمام کارهایی که اینجا میشود خود را شریک کنم یا خدای نکرده کسانی را تحمیل کرده باشند یا باز خدای نکرده غیر از این راهی که مردم انتظار دارند و جبر تاریخ ایجاب می کند که بروند ، بروند و اقدام کنند و همه مردم را مایوس کنند و ما را مسؤول این جریانات بدانند بنده تاجایی که دولت از تمام این تشکیلات روی مصالح عمومی روی منافع مردم روی حیات انسانهای محرومی که در ایران زندگی میکنند اقداماتی به کنند مسلم پشتیبانی خواهم کرد و دلیلش هم این است که قبل از این جریانات من رویه ای داشتم که این عرایضی که عرض میکنم تأیید میکنند مادر موقفیتی که دولت جناب - آقای دکتر مصدق بدست آورد در این راه کوششهایی کرده ایم یعنی متوجه این نبودیم بر این باشد که دیگری را فرغ کنیم یعنی پای را بردوش یکی بگذاریم و دست دیگری را بگیریم البته عقل حکم میکند که این جا باید دوش سلمان گذاشته شود دست پیغمبر

مردم بی اعتناء بود و در برابر آنها مقاومت کرد برای اینکه عرض کردم سالها است که این موضوع بچشم من بخورد و مطلعین امروز هم متوجه آن نیستند این هیجانات عمومی یک امر سطحی و کاری سطحی نیست یک امری است که ریشه های عمیقی در میان مردم دارد برای اینکه نتیجه ای از این نهضت ها و نتیجه از این جنبش ها بدست نیاید ماهواره باید کوشش کنیم و این پیشنهاداتی که من بطور مختصر و مفید جمله عرض کردم برای خاطر این است که مساد این طغیان به صورت دیگری در بیاید یعنی این صدای مرتضی که از روح پریشان و آشفته مردم در وقت شنیدن آقایان چندان تأثیری نخواهد داشت مخصوصاً ایران با این نهضت عظیمی که کرد و جنبشهایی که مردم نمودند تقریباً میتوان گفت که از نظر اخلاف و مبارزه با استمرار پیشوای شرق میانه شده و البته این روح نه تنها در ایران بلکه در تمام ملل آسیا بوجود آمده و مخصوصاً بعد از جنگ دوم جهانی که ملت ها دیگر حاضر نیستند تحت رقبت بسر برند و زنجیرهای غلامی دست و پای آنها را ببندند این صیت آزادی و حریت صیت بدست آوردن حقوق از دست رفته خود چیزی نیست که منحصر به ایران باشد چون ایران در این جنبشهایش قدم بوده این تلاشهای ناجوانرانه و خائنه ایادی ان میشود اگر این چراغ پر فروغ نهضت را خاموش کنند ممکن است آسیا در تاریکی فرو برود ما موظف هستیم نه تنها در رستگاری نهضت ملت خودمان بلکه برای نجات تمام ملت های آسیا این جنبش و نهضت ملی خودمان را ادامه بدهیم البته این - نکته راهم عرض می کنم مخصوصاً در نتیجه جریانات اخیر نهضتی که رنگ و روغنی نیست به نهضت های گذشته دارد اگر چنانچه اختلافات را مرتفع ساخت و همه را در یکجا متحد نمود به نتیجه خواهیم رسید فعلا که مجلس هم الحمدالله با اتفاق آراء دولت را پشتیبانی کرد و اختیاراتی هم که خواسته شده دادند و همه مردم را مایوس کنند و ما را مسؤول این جریانات بدانند بنده تاجایی که دولت از تمام این تشکیلات روی مصالح عمومی روی منافع مردم روی حیات انسانهای محرومی که در ایران زندگی میکنند اقداماتی به کنند مسلم پشتیبانی خواهم کرد و دلیلش هم این است که قبل از این جریانات من رویه ای داشتم که این عرایضی که عرض میکنم تأیید میکنند مادر موقفیتی که دولت جناب - آقای دکتر مصدق بدست آورد در این راه کوششهایی کرده ایم یعنی متوجه این نبودیم بر این باشد که دیگری را فرغ کنیم یعنی پای را بردوش یکی بگذاریم و دست دیگری را بگیریم البته عقل حکم میکند که این جا باید دوش سلمان گذاشته شود دست پیغمبر

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

نایب رئیس - وقتی بساقی نمانده .

شمس قنات آبادی - تشکر میکنم قربان (خنده نمایند گان)

نایب رئیس - آقای وکیل پور

وکیل پور - دد دقیقه از وقت را به آقای مکی می دهم و از بقیه خودم استفاده می کنم .

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - با ابراز و اظهار تشکر از همکار عزیزم جناب آقای وکیل پور بنده بهیچوجه قبول از دستور مزاحم نماینده گان محترم نمی شوم ولی چون این جلسه که که در خدمت آقایان هستم جلسه ای است که می خواستم تودیع کرده باشم و روز یکشنبه با اجازه نماینده گان محترم تهران را ترک می کنم (اخر - سلامتی) بهمین لحاظ استدعا کردم که نماینده محترم به بنده چند دقیقه اجازه بدهند که علت مسافرت و منظور از این جریان را باستحضار ملت ایران و نماینده گان محترم مجلس شورای ملی برسانم . موقتی که هیئت نماینده گان بانک بین المللی در ایران بودند در یک شبی که در باشگاه افسران بشام دعوت داشتم و آقایان وزیران و هیئت مختلط هم حضور داشتند مذاکرات زیادی انجام داد و بعد از نصف شب بنده بودم و آقای وزیر خارج و آقای گارن در ضمن با حضور آقای دکتر معظمی چندین مرتبه از بنده دعوت کردند که مؤسسات نفی آمریکا را بنده بازدید بکنم آنشب بنده رد کردم در نوبت دوم که باز ملاقاتی دست داد باز تقاضایشان را تکرار کردند و رفقا و بعضی از اعضای دولت مخصوصاً آقای و شهری وزیر راه گفتند چرا در می کنید دعوتی کردند شما دعوتشان را بپذیرید بنده دعوت را بپذیرم و قرار بود قبل از فروردین بروم ولی کارهای مملکتی و مجلس ایران اجازه نداد قبل از مسافرت آقای نخست وزیر می خواستم بروم ایشان فرمودند که بمانید تا من از راه بر گردم آنوقت بروید این بود که بنده مسافر تم را عقب انداختم تا آنر ای دیوان دآوری صادر شد و بعد بنده بمکم ملت ایران و تلاش هیئت نماینده گان ایران ملت ایران در این دعوی حاکم شد بنده بدو لحاظ این مسافرت را قبول کردم یکی

مشترک است و بنام ورثه است و یک بیست و چهارم مجرائی که احداث کردیم با چند نفر مهندس در شمال تهران که یک بیست چهارم سهم بنده است که پنج هزار و پانصد تومان بنام من بوده و هزار تومان از آن را هم هنوز بدهکار هستم حالا بهمان قیمت حاضریم واگذار کنم غیر از آنچه که عرض شد آنچه را که بنام بنده است و از بنده تمول و ثروتی سراغ دارند هر یک از نمایندگان و هر یک از افراد ملت ایران بموجب همین عرایضی که میکنم اختیار دارند بروند و مصدوره کنند آنچه که از پدرم بنده رسیده است که عرض کردم یکدکانه خانه ایست گلی در خیابان ارمنه و نظیر آن یک چیزهایی بنام رسیده هر کس سراغ کرد پول در یکی از بانکهای داخلی یا خارجی، عمارت ، معدن و یا مستلاتی که ممکن است گفت قیمتی دارد میتواند برود بیک سیرت با صلح کند بشرط - اینکه آن یک سیرت با را بیورد و تحویل بدهد که آن یک سیرت با هم منفعت شده است و یک عرض دیگری که دارم این است که در این اواخر نسبت بارتش یک حملاتی میشود من از ملت شرافتمند ایران انتظار دارم که نسبت با افسران شرافتمند و تنگسائی که من شاهد عملیات آنها در خوزستان بودم و میدیدم که در آفات ۶۰ درجه که همین آقای مهندس رضوی چند روزش را تشریف داشتند و افتخار میزبانی ایشان را بنده داشتم دیدم که چه جور سربازها و چه جور افسرها نوبی آن آفتاب جلوی اسکله ها ، جلوی کشتیهای جنگی انگلیس، جلوی تانکهای جنگی می ایستادند اینها من خیانت میدانم که بیک چنین ارتشی که یک چنین روزی ممکن است مورد استفاده ملت ایران واقع بشود بیک همچو حملات ناجوان - مردانه ای بشود (صحیح است) آقایان ما از طرف غرب و از طرف جنوب باید کشور هائی که می توانیم بگیریم استقلال کاملی ندارند عشایری هستند و بدستور انگلستان و هندوچین شرکت سابق نفت ممکن است بر علیه منافع ملت ما قیام کنند و ما هم باید درس حداث خودمان یک ارتش ملی داشته باشیم که در مواقع ضرورت بتوانیم جلوی این تحریکات را بگیریم شاید نظر خارجیا این باشد که این ارتش مضمحل شود که آنها بتوانند خدای نکرده بمناطق نفتی ما یا سایر سرحدات ما دستبرد بزنند و وظیفه خود میدانم در این آخرین ساعتی که در مجلس شورای ملی ایران و در پشت این تریبون میتوانم با ملت ایران صمیمانه صحبت کنم عرض کنم که نسبت بارتش صمیمی باشند البته در ارتش افسران نابکار هست و در هر طایفه ای خوب و بد وجود دارد در هر شهری مردمان خوب و بد هستند بایستی بخوبی با ملت احترام کرد و بدها را هم بگیرد و عملشان بایستی رسانند درست است که

سعدی میگوید :
نمی بینی که گاوی در علفزار
بیالاید همه گاو را
ولی این کلیت ندارد و برای یک نفر نمیباید
منافع یک ملت و استقلال و آقائی یک کشوری را برای خاطر صدیا پنجاه نفر خطاکار صرف نظر کنیم و من این استدعا را خواستم از پشت این تریبون بکنم که ارتش همانطور که در نطق رادپوهم عرض کردم ارتش در حکم روح یک مملکتی است این روح را باید تقویت کرد البته افراد نابکارش را هم باید شدیداً مجازات نمود و آن کسانی هم که موجب این خونریزی های بیشمار شدند آنرا هم اگر چه المأمور معذور بوده اند و باید دین چه کسی بآنها امر کرده است آنکسی که بآنها امر کرده آنرا باید مجازات رسانید (شمس قنات آبادی - بعنوان مأموریت نمیشود خیانت کرد) آنرا باید عدم کرد نه یک سرباز جزعرا بنده میخواستم این را صمیمانه عرض کنم که بایستی آمرین و مسئولین این فجایع هر کسی در هر درجه ای که میخواهند باشند گرفت و انتقام ملت را از آنها خواست ولی این کلیت ندارد چه بسیاری از این افسران در همان روز در تهران بوده اند که بحال ملت ایران و این خونریزیها و تیر - اندازی ها گریه کرده اند (صحیح است) در میدان سیه شنیدم افسری آمد در نزد مردم و گفت من نمیخواهم بروی شما گدازه خالی کنم من مستخدم ملت ایرانم و میدوام که همیشه از استقلال ایران دفاع کنم این گدازه و اسلحه برای دشمنان ایران است این قبیل افسران در کادر ارتش ما هستند و آنها را بایستی در مقابل افسران خطاکار گذاشت بایستی بارتش احترام قائل شد زیرا هدف نهائی مخالفین استقلال ایران هدین وضعی است که بوجود آمده یعنی ارتش اصلا وجود نداشته باشد تا آنها دستشان باز باشد برای اینکه هر کاری که بخواهند بکنند البته در دینی بازار آشفته می گردد و این موضوع را ناچار بودم در این آخرین لحظاتی که در خدمت آقایان هستم با اطلاع ملت ایران برسانم و صمیمانه از ملت ایران بخوام که نسبت بارتش احترام قابل باشد و نسبت به آن کسانی هم که خیانتی بملت ایران کرده اند و خطاکار هستند از نماینده گان محترم استدعا دارم از آقایانی که در کمیته تحقیق عضویت دارند استدعا میکنم که زودتر افسران خطاکار را با مجازات عمل خودشان برسانند زیرا تا تصور گرم است میشود نان بست تا احساسات مردم هست بایستی آنها را مجازات کرد تا یک مرتبه دیگر نهضتیکه بفتح استقلال و عظمت و آقائی ایران بوجود آمده گدازه بروی برادران خود نکشد امیدوارم که از پرچانگی بنده خسته نشدید و بنده را معذور

مدارید و امیدوار هستم همانطوریکه با دلی آکنده از مهر ایران و علاقه به وطنان عزیزم ایران را ترک نمیکم بتوانم وظیفه ملی و میهنی خود را در مسافرت انجام بدهم و با یک علاقه بیشتری بتوانم در آنجا برای ملت ایران مفید واقع بشوم (انشاء الله)

نایب رئیس - آقای وکیل پور پنج دقیقه شما بیشتر وقت بدارید بفرمائید

وکیل پور - بنده در یک موضع خیلی عجیب هرگز گرفته ام البته خیلی استفاده کردم از فرمایشات جناب آقای مکی و همچنین سایر آقایان نمایندگان ولی حالا از جناب آقای رئیس خواهش میکنم که چند دقیقه بیشتر اجازه بفرمائید بنده صحبت کنم و همچنین از آقایان نمایندگان تقاضا میکنم موافقت بفرمائید (مکی - بنده هم همین آسند عارا دارم از جناب آقای رئیس معذرت میخواهم چون بنده بیجانگی کردم اجازه بفرمائید) عرض کنم بنده عادتاً در حاشیه عربی نمیکم در متن صحبت میکنم آنهم مطالبی که مربوط به حوزه انتخابیه بند است و مخصوصاً از حضور آقای معظمی استفاده میکنم و تقاضا میکنم این مطالب بنده را یادداشت بفرمائید یک گرفتاریهایی دارم در حوزه انتخابیه که قسمت اعظم آن مربوط به تشکیلات غلط اداری است و دیگر نبودن وسیله کار است البته خود آقایان می دانند که مادر مسائل حوزه های انتخابیه نسبت باین مشکل و گرفتاریها مشترک هستیم یک قسمت از گرفتاری ما اینست که سه ماه تمام است سهمیه قند و شکر جهرم را نمانده اند هرچه میکنیم نمیدهند سهمیه دارو را نمی دهند بطور نمونه عرض میکنم این گرفتاری هائی است که ما داریم نمیشود تکفوت عرض کنم حضورتان ملخ هجوم کرد بفارس در همه جا درست مبارزه کردند ولی در جهرم آنطور که باید مبارزه نشد میگویند که سم آلدین نداریم تحقیق کردم ولی کسانی که در فارس ملک داشتند طیاره رفته سیمپاشی کرده اینک عرض کردم گرفتاری های ما مولود تشکیلات غلط اداری است علتش این است که در شهرستانها واحد های مستقل اداری وجود ندارد و هر یک از این شهرستانها تابع مرکز استان است و مرکز استان هم دلس میخواهد به هر شهرستانی سهمیه های عمومی و اعتبارات عمومی میدهد دلس نخواهد نمیدهد و عجب این است که بواسطه شدت استنباسی که داریم نمی توانیم حسن و قبح آنرا بفهمیم و در حقیقت اگر کمی تفکر کنیم و امان نظر بنمائیم می بینیم که هیچ توجهی بشهرستانها نداریم و این ظلم است اینجا چندین عیب وجود میاید یکی اینکه تشکیلاتی در مراکز استان هست که اعتبارات را میگیرند و هیچ توجهی به این قبیل شهرستانها ندارند

یکی هم علی رغم قانون اساسی تساوی حقوق افراد را از بین برده اند شامل لحاظ نمیکند آنها را با یک نشستند و تشکیلات مملکتی را داده اند عوض اینکه محل هارا طبقه بندی بکنند در حقیقت افراد را قسمت کرده اند افراد را طبقه بندی کرده اند از درجه امتیازات برای آنکسی که در شهرستان کوچکی زندگی میکند مثلاً باید سهمیه قند و شکر او ۴۰ گرم باشد ولی اگر در شهر بزرگ باشد اینطور نیست و در تمام سهمیه های عمومی و تمام اعتبارات عمومی این حکم جاری است مثلاً چندین ساختمان نیمه تمام در جهرم هست و تمام اینها در شرف ویرانی و خرابی است تمام اعتبارات نیمه تمام در جهرم هست و همچنین از آقایان نمایندگان تقاضا میکنم که چند دقیقه بیشتر اجازه بفرمائید بنده صحبت کنم و همچنین از آقایان نمایندگان تقاضا میکنم موافقت بفرمائید (مکی - بنده هم همین آسند عارا دارم از جناب آقای رئیس معذرت میخواهم چون بیجانگی کردم اجازه بفرمائید) عرض کنم بنده عادتاً در حاشیه عربی نمیکم در متن صحبت میکنم آنهم مطالبی که مربوط به حوزه انتخابیه بند است و مخصوصاً از حضور آقای معظمی استفاده میکنم و تقاضا میکنم این مطالب بنده را یادداشت بفرمائید یک گرفتاریهایی دارم در حوزه انتخابیه که قسمت اعظم آن مربوط به تشکیلات غلط اداری است و دیگر نبودن وسیله کار است البته خود آقایان می دانند که مادر مسائل حوزه های انتخابیه نسبت باین مشکل و گرفتاریها مشترک هستیم یک قسمت از گرفتاری ما اینست که سه ماه تمام است سهمیه قند و شکر جهرم را نمانده اند هرچه میکنیم نمیدهند سهمیه دارو را نمی دهند بطور نمونه عرض میکنم این گرفتاری هائی است که ما داریم نمیشود تکفوت عرض کنم حضورتان ملخ هجوم کرد بفارس در همه جا درست مبارزه کردند ولی در جهرم آنطور که باید مبارزه نشد میگویند که سم آلدین نداریم تحقیق کردم ولی کسانی که در فارس ملک داشتند طیاره رفته سیمپاشی کرده اینک عرض کردم گرفتاری های ما مولود تشکیلات غلط اداری است علتش این است که در شهرستانها واحد های مستقل اداری وجود ندارد و هر یک از این شهرستانها تابع مرکز استان است و مرکز استان هم دلس میخواهد به هر شهرستانی سهمیه های عمومی و اعتبارات عمومی میدهد دلس نخواهد نمیدهد و عجب این است که بواسطه شدت استنباسی که داریم نمی توانیم حسن و قبح آنرا بفهمیم و در حقیقت اگر کمی تفکر کنیم و امان نظر بنمائیم می بینیم که هیچ توجهی بشهرستانها نداریم و این ظلم است اینجا چندین عیب وجود میاید یکی اینکه تشکیلاتی در مراکز استان هست که اعتبارات را میگیرند و هیچ توجهی به این قبیل شهرستانها ندارند

هیئت دولت مطرح کنید بفرمائید این شهرستانها بکلی از بین رفته اند و بکلی ضایع شده اند همه جا را نمیشود خراب کرد و شهرستانها را تابع استان کرد (صحیح است) فقط مطلبی که میخواستم عرض کنم این بود که این گرفتاریها مولود نبودن وسیله کار است در جهرم در هر جا می بینید وسیله کاری نیست صنعتی نیست تجارتنی نیست چون راه ندارد اصلاً یک راهی که جهرم را بشیراز متصل کند و سایر شهرها نیست و این راهی که هست که خدا میدانند هر اتومبیلی که دو مرتبه از آنجا عبور کند دیگر اسقاط است جناب آقای قشقائی البته ملاحظه فرموده اید در تمام این نواحی اینطور است از آنطرف زراعت که تنها کار اهالی جهرم است برای زراعت هم آب ندارد هرچه مافرایه میکنیم در این دستگاه دولت که آقا بیانیه فکری بحال این مردم بکنند که کمال استعداد را دارند کمال لیاقت را دارند کمال مناعت طبع را دارند کمال صبر و برد باری را دارند چرا صبر و برد باری دارند؟ برای اینکه مردم جهرم کارشان زراعت است درخت خرما مینشانند و درخت خرما مرشمش این است که اگر یک کسی درخت خرما مینشانند باید بیست سال تمام آنرا آبیاری کند زحمت بکشد تا بمرسد تازه بیست سال دیگر وقت دارد که ثمر کاملش را بدهد و تازه این مردمی که اینقدر صبر و حوصله و برد باری دارند تا یک چنین درختی را بعمل بیاورند وسیله معاش ندارند اینها تمام جوانهاشان مجبور شده اند متواری شوند و از روی ناچاری بوده است که بجزایر خلیج فارس پناهنده میشوند (خسرو قشقائی - بجزایر رفته اند) یا بجزایر و جزایر کویت کوچ کرده اند یا بهترهای دیگر میروند و آنرا کسان زیاد ...

نایب رئیس - آقا وقت شما تمام شده است

مهندس غروی - دقیقه بنده از وقت من بدهم بایشان

وکیل پور - بنابراین استدعا می کنم جناب آقای مهندس معظمی راجع به در هیئت دولت مطرح بشود ضمناً دو طومار دقیق وقت بایشان بدهید (نایب رئیس - وقت ایشان تمام شده است) که بواسطه جناب آقای دکتر شایگان رسیده است تقدیم می کنم و در جلسه بعد مطالبی است که بعرض میرسانم

۳ - معرفی آقای دکتر مهندس داریوش به معاونت وزارت پست و تلگراف

بوسیله آقای وزیر پست و تلگراف

نایب رئیس - وارد دستور میشوم آقای وزیر پست و تلگراف بفرمائید (معظمی - با کسب اجازه از حضور آقایان نمایندگان محترم آقای دکتر مهندس داریوش را که از صاحب منصبان با سابقه وزارت پست و تلگراف هستند و قریب ۲۵ سال در شئون مختلف وزارتخانه انجام وظیفه می کرده اند و از افراد وطن پرست کشور هستند به سمت معاونت وزارت پست و تلگراف بمجلس شورای ملی معرفی میکنم (مبارک است)

کریهید - بشرطیکه وضع تلفن را اصلاح کنند

۴ - اخطار نظامنامه آقای اختر طبق ماده ۹۰ و آقای ناصر ذوالفقاری طبق ماده ۱۸ آیین نامه نایب رئیس - آقای اختر فرمایشی دارید؟

اختر - بلی مطابق ماده ۹۰ نظامنامه اخطار دارم

نایب رئیس - بفرمائید

اختر - مطابق ماده ۷۶ نظامنامه هر کسی خلاف ترتیبی مشاهده کند میتواند اخطار نماید و چون در ماده ۹۰ قید شده است که هر کس بخواهد رد تهمتی بکند بدون نوبت باید با اجازه داده شود در جلسه قبل بنده وقت خواستم داده نشد اول جلسه امروز خواستم عراضی بکنم

نایب رئیس - عرض کردم موقعی که وارد دستور شدیم اجازه داده میشود حالا بفرمائید

اختر - حالا موضوع عرض بنده اظهارات آقای معظمی دماوندی در جلسه قبل بود آقایان چنانچه ملاحظه فرموده اید بنده نسبت به آقایان کمال ادب و احترام را رعایت کرده ام و می کنم (صحیح است) و چون اینجا مجلس است مقدس است جای اشخاص نخچه و بر گزیده افراد ملت ایران است در اینجا باید سخن سنجیده گفته شود (صحیح است) در مقابل پیشنهادیکه ایشان کرده بودند که موافق موازین شرعی املاک را تقسیم کنند (سید جوانی - مورد اعتراض بنده هم بود) ضد و تقیض گفتند اگر هم وارد باشد که موافق موازین شرعی که نمیشود - موازین شرعی این است که خمس و ذکوة بدهند رد مظالم سهم امام بدهند اگر این کارها را بکنند اصلاً مالک عمده پیدا نمیشود، حالا مطلب تقسیم املاک یکمطلب دیگری است ایشان پیشنهاد کردند که موافق موازین شرعی این کار را بکنند ولی یکمطلب دیگر اینست که برای هیأت مختلط نفت رای گرفته شود آنرا هم بنده حرفی ندارم ولی اگر برای هیأت مختلط نفت رای گرفته شود وعده ای بیرون رفتند معلوم می شود که عده ای نظر خاصی و نظر مخصوصی راجع باینکار دارند تا ساعت سه بعد از ظهر هم حاضر هستیم بنشینیم

میشود باید طوری داده شود که او بداند چه میکند هرچه میخواهد بکند و هرچه صلاح میدانند بکنند البته وقتی اختیارات شما بکسی داده اید ایشان خودشان روی موازینی که در نظر دارند یک فکرها می کنند کارهایی هم میکنند (صحیح است) ایشان یک پیشنهاد دیگر دادند و بجای اینکه جواب رئیس را بدهند که این پیشنهاد را پس می گیرند بانه گفتند که من از این حرفها باکی ندارم هیچ کاری نمیکند

پیشنهاد دیگری دادند که آنهم وارد نبود باین معنی که گفتند جمله زیر اضافه شود (تدوین قوانین برای رسیدگی بحساب کار - متدین کشوری و قضائی و لشگری و سایر مؤسسات دولتی در ۲۰ سال گذشته بعد از عبارت قوانین دادگستری) این هم موردی نداشت ولی بجای این که توضیح برای پیشنهاد خودشان بدهند که چرا این پیشنهاد را داده اند این عبارات را بیان کردند یک توضیح میدهم جناب آقای اختر بکنند که نگویم که شما نمیکنید مردم حرف بزنند (بعضی از نمایندگان - سوء تفاهم شده است) اگر در موقع کفایت مذاکرات من می خواستم رای بدهم و رای نمی دادم و از شما هم نمیتوانم بخواهم یک چیزهایی بنظر ما میرسد که اگر نکنید خواهد شد در این ملک خواهید دید شما این مطالب را با چشم حقیقت بین نگاه کنید (مکی - سوء تفاهم شده است) بهر صورت آقایان نماینده گان و ملت ایران بهتر تشخیص میدهند من هوجی نیستم (صحیح است) در ضمن چون ایشان میخواهند از ماده ۹۰ استفاده کنند اگر مطالبی گفتند بنده هم عراضی را عرض می کنم ضمناً یک چکی از شرکت سهامی تجارتی سود آور برای جناب آقای خسرو قشقائی رسیده که می خواهم تقدیم کرده ام که بانظر آیت الله کاشانی صرف کومک بیازمانندگان شهدای سی ام تیر بشود تقدیم ریاست می کنم و اگر باز هم ایشان چیزی گفتند بنده پرده هارا بالا میزنم

ناصر ذوالفقاری - اخطار دارم

نایب رئیس - طبق چه ماده ای

ناصر ذوالفقاری - طبق ماده ۱۸ بطوریکه اطلاع دارم آقای رئیس مجلس استفا داده اند و طبق ماده ۱۸ باید بلافاصله متن استعفای ایشان در مجلس خوانده شود و برای رئیس جدید رای گرفته شود بنده استدعا می کنم غیر از این کاری نشود و برای انتخاب رئیس رای گرفته شود ولی یکمطلب دیگر اینست که برای هیأت مختلط نفت رای گرفته شود آنرا هم بنده حرفی ندارم ولی اگر برای هیأت مختلط نفت رای گرفته شود وعده ای بیرون رفتند معلوم می شود که عده ای نظر خاصی و نظر مخصوصی راجع باینکار دارند تا ساعت سه بعد از ظهر هم حاضر هستیم بنشینیم

رئیس را انتخاب کنیم خسرو قشقائی - اگر رئیس انتخاب شود وعده ای بیرون رفتند تکلیف چیست؟

نایب رئیس - موقعی که وارد دستور شدیم این نظر بوده و عمل خواهیم کرد

(تقدیم یک فقره طرح سه فوری راجع به تبرئه استاد خلیل طهماسبی بوسیله آقای قنات آبادی)

شمس قنات آبادی - بنده هم اخطار دارم

نایب رئیس - طبق چه ماده ای؟

شمس قنات آبادی - طبق همان ماده ۱۸

نایب رئیس - جزو دستور است

شمس قنات آبادی - اجازه بفرمائید بنده می خواستم طبق همین ماده ای که آقای ذوالفقاری اخطار نمودند اخطار بکنم و حالا که ایشان موافقت فرمودند که هیأت مختلط مقدم باشد و موضوع خواندن نامه استعفای آقای رئیس ... (ناصر ذوالفقاری - بشرطی که کسی بیرون نرود) هیچکس هم بیرون نخواهد رفت و می نشینم و رای میدهم میخواهم تکلیف مملکت معلوم شود و مخالفتی نداریم یک طرحی بامضای سی نفر باقی سه فوریت هست که تقدیم میکنم

(۶ - قرائت نامه مجلس سنا راجع باصلاح عبارتی قانون قیام ملی و شهدای روز ۳۰ تیر)

نایب رئیس - یک نامه ای از مجلس سنا رسیده که قرائت میشود (بشرح زیر قرائت گردید)

ریاست محترم مجلس شورای ملی - در جواب مراسله شماره ۳۵۰۱ - ۳۵۰۲ هـ در راجع بطرح قانونی مربوط به شناسائی قیام روز سیام تیر ماه ۱۳۳۱ بنام قیام مقدس ملی که برای تصویب به مجلس سنا ارسال شده است اشعار میدارد: طرح مزبور در جلسه روز شنبه یازدهم مرداد ماه ۱۳۳۱ مجلس سنا مورد شور قرار گرفت و باصلاح عبارتی بتصویب رسید. اینک عین ماده واحده مصوبه مجلس سنا منضمناً ارسال می گردد تا اصلاح عبارتی مزبور با اطلاع مجلس شورای ملی برسد. نایب رئیس مجلس سنا دکتر سعید مالک

طرح قانون مربوط به شناسائی قیام روز ۳۰ تیر ماه ۱۳۳۱ بنام قیام مقدس ملی

ماده واحده - مجلسین سنا و شورای ملی قیام روز دو شنبه ۳۰ تیر ماه ۱۳۳۱ را که در سراسر کشور برای پشتی بانی از نهضت ملی ایران انجام پذیرفت قیام مقدس ملی شناخته و شهدای آن روز را

بعنوان شهدای ملی مینامد. ماده واحده مندرج در فوق در جلسه روز شنبه یازدهم مرداد ماه ۳۳۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

نایب رئیس مجلس سنا - دکتر سعید مالک

(۷ - انتخاب پنج نفر جهت عضویت هیأت مختلط نظارت در اجرای قانون ملی شدن صنایع نفت)

نایب رئیس - فعلاً شروع می کنیم بانتخاب هیأت مختلط نفت (دکتر بقائی - آقای رئیس طرح مقدم است) قبلاً سه نفر بقید قرعه برای نظارت انتخاب کنید (اقتراح بعمل آمد آقایان احمد فرامرزی فضلعلی هدی، نجفی بقید قرعه انتخاب شدند)

دکتر معظمی - بنده عرض دارم

نایب رئیس - اعلام رای شده

دکتر معظمی - راجع برای عرض دارم، میخواستم عرض کنم که بنده مخبر کمیسیون مختلط بودم و بجمداالله که فعلاً کار نفت با اینجا رسیده برای این دوره بنده نامزد نیستم و در عین حال یک شهادتی میخواهم بدهم نسبت بآن اشخاصی که در آنجا کار کردند و در نهایت وطن پرستی انجام وظیفه نمودند یکی آقای دکتر شایگان یکی هم آقای مکی و دیگری آقای مهندس حسینی که اینجا در امر نفت خدمت کردند و لازم است آقایان قدر دانی بفرمایند

ناصر ذوالفقاری - اجازه بفرمائید که بنده هم اخطارم را عرض کنم

نایب رئیس - اعلام رای شده

ناصر ذوالفقاری - ما میخواهیم بگوئیم که اشخاص دیگری هم بوده اند که خیلی زحمت کشیده اند ما هم بودیم آقای خسرو قشقائی هم بوده اند

نایب رئیس - اخذ رای شروع می شود.

(اسامی آقایان نمایندگان بترتیب ذیل بوسیله آقای ناظر زاده (منشی) اعلام و در محل نطق حاضر و رای دادند)

آقایان: مهندس زیرک زاده، مهندس حسینی، دکتر سنجابی، دکتر شایگان، دکتر ملکی، منصف، انگلی، میلانی، محمد حسین قشقائی، ناصر ذوالفقاری، مکی، دکتر معظمی، دکتر گیان، عبدالرحمن فرامرزی، دکتر مصباح زاده، گنجی، پارسا، مجتهدی، بهادری، موسوی، عامری کهید، کریمی، قنات آبادی، مشار، حائری، زاده، جلالی موسوی، حاج سید جوادی، صفائی، دکتر فلسفی، اختر، نبوی، شیبستری مدرس، خلخالی، وکیل پور، فرزانه، اقبال مصدقی، ملک مدنی، دادور، ذکائی، امیر افشاری، مجد زاده، شاپوری، افشار صادقی شادلو، پور سرتیپ، شوکتی، غروی، معتمد دماوندی، خسرو قشقائی، شهیدی، دکتر فقیهی شیرازی، ریگی، شهاب خسروانی،

نایب رئیس - مهندس رضوی، رفیع، احمد فرامرزی، نجفی، دکتر فاخر، هدی، ناظر زاده، محمد ذوالفقاری، حمیدیه (پس از شماره مهره های تقشیه و اوراق رای و استخراج آراء نتیجه بقرار ذیل حاصل گردید)

مهره تقشیه ۶۸ اوراق رای ۶۸

آقای مکی ۴۶ رای آقای خسرو قشقائی ۴۳ رای - آقای ناصر ذوالفقاری ۳۷ رای - آقای دکتر شایگان ۳۵ رای - آقای مهندس حسینی ۳۳ رای - آقای دکتر فاخر ۲۵ رای - آقای مصدقی و آقای عبدالرحمن فرامرزی ۱۹ رای آقای شتاب آبادی ۱۸ رای آقای شیبستری ۱۹ رای - ۱۵ رای آقای شهاب خسروانی ۱۴ رای آقای دکتر ملکی ۱۰ رای - آقای نریمان ۴ رای آقایان: دکتر معظمی - دکتر سنجابی مهندس رضوی هر یک دو رای

آقایان: پارسا - فرزانه - خلخالی - حائری زاده - احمد فرامرزی هر یک یک رای

نایب رئیس - از ۶۸ نفر عده حاضر آقای مکی ۴۶ رای - آقای خسرو قشقائی ۴۳ رای - آقای ناصر ذوالفقاری ۳۷ رای - آقای دکتر شایگان ۳۵ رای - آقای مهندس حسینی ۳۳ رای داشتند بنابراین این پنج نفر آقایان انتخاب شدند

حائری زاده و مکی - نسبت به آقای مهندس حسینی باید تجدید انتخاب شود چون اکثریت تام ندارند

نایب رئیس - گمان میکنم در این انتخابات اکثریت نسبی کافی است. ماده ۱۶۴ آیین نامه قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶۴ - کلیه انتخاباتی که در مجلس و کمیسیونها و شعب بعمل می آید اعم از این که فردی باشد یا جمعی با استثنای انتخاب رئیس مجلس که باید با اکثریت تام باشد با اکثریت نسبی خواهد بود.

مکی - اجازه می فرمائید؟ عرض کنم انتخاب آقای حسینی باید تکرار شود زیرا از لحاظ اهمیتی که این موضوع داشت یک قانون خاصی در این مورد گذشت که باید نوبت اول و دوم اکثریت تام باشد و اکثریت نسبی باشد. قانون خاصی جز آیین نامه در این مورد گذشت که گویا به پیشنهاد آقای دکتر معظمی بوده است.

نایب رئیس - برای یک نفر دیگر تجدید رای می شود آقای ملک مدنی فرمایشی دارید؟

ملک مدنی - ماده بخصوصی که راجع بانتخاب هیأت مختلط گذاشته بفرمائید قرائت کنند تا مطلع شوم

نایب رئیس - فعلاً در دسترس نیست. در ۲۳ اردی بهشت ۱۳۳۰ طرحی تصویب شده است فرستاده شد بیاورد که

نمونه شود. پس با اجازه آقایان نسبت بان
بناظر تجدید رأی میکنیم.
دکتر ملکلی - اجازه بفرمائید يك
پرونده بی عرض کنم چون بنده کاندید نیستم
پس معاصرتان را میبخشیم. به پیشنهادی داده اند
آقای مهندس حسینی رأی بدهند.
نایب رئیس - اسامی را قرائت
بفرمائید.

(اسامی آقایان نمایندگان بقرار
ذیل توسط آقای ناظرزاده (منشی)
اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)
آقایان: زیرک زاده، حسینی،
ملکی، دکتر شایگان، دکتر سنجابی
دکتر ملکلی، انگلی، میلانی،
مهندس حسین قشقائی، خسرو قشقائی،
ناصر ذوالفقاری، عبدالرحمن فرامرزی،
دکتر فلسفی، دکتر کیان، نبوی،
دکتر معظمی، دادور، گنجینه، مجتهدی
پارسا، موسوی، مصباح زاده، کهاید
کریمی، قنات آبادی، مهندس غروی،
مشار، صفائی، جلالی، سید جوادی،
حائری زاده، شیختری، مدرس، خلخالی
و کیل پور، فرزانه، اقبال، ملک مدنی،
سعدقی، ذکائی، امیر افشاری، دکتر
بقائی، شاپوری، افشار صادقی، شادلو
سبصف، شوکتی، اخگر، دکتر فقیهی
ریگی، شهاب خسروانی، پور سرتیپ
سرافزاده، نریمان، مهندس رضوی،
فیب، جواد عامری، ناظرزاده، دکتر
فاخر، هدی، احمد فرامرزی، نجفی،
حمیدیه، محمد ذوالفقاری، شهیدی

(اخذ رأی بعمل آمده و پس از اشاره
مهره های تفتیشیه و اوراق رأی و استخراج
آراء نتیجه بقرار ذیل بود)
مهره تفتیشیه ۶۵ اوراق رأی ۶۵

آقای مهندس حسینی ۳۳ رأی - آقای
دکتر فاخر ۲۰ رأی - آقای سعدقی ۸ رأی
آقای قنات آبادی ۲ رأی - آقایان شبستری
و فرامرزی هر يك يك رأی

نایب رئیس - از ۶۵ نفر عمده حاضر
آقای مهندس حسینی ۳۳ رأی با کثرت
نام انتخاب شدند آقای دکتر فاخر ۲۰ رأی
داشتند (نمایندگان مبارک است) يك
طرح قانونی بقید سه فوریت رسیده ولی
چون آقای وزیر دادگستری نیستند بعضی
از نمایندگان - تلفن شده الان می آیند
با اجازه آقایان نامه آقای امام جمعه قرائت
می شود بعد آنرا مطرح میکنیم.

(همه نمایندگان - زنگ رئیس)
دکتر بقائی - قرار بود اول طرح
مطرح شود

(در اینموقع چند نفر از نمایندگان از
جلسه خارج میشدند)

ناصر ذوالفقاری - چون آقای
کاشانی کاندید هستند این آقایان این کار را
میکنند (نظراتی از طرف تماشاچیان علیه آقای
ناصر ذوالفقاری بعمل آمد)

نایب رئیس - چون اکثریت نیست

تفصیلاً داده میشود
(سدرع ساعت قبل از ظهر جلسه تعطیل
و دو ساعت بعد از ظهر مجدداً بریاست آقای
ذوالفقاری تشکیل گردید)

**(۸- طرح و تصویب طرح
سه فوریتی راجع به ریاست استاد خلیل
طهماسبی)**

نایب رئیس - آقای مهندس

رضوی .
مهندس رضوی - چون بین آقایان
نمایندگان مجتهد ممکن بود يك سوء تفاهمی
ایجاد شده باشد باید البته آقایان توجه
داشته باشند که طرح يك موضوعی
بصورت لایحه که از طرف آقایان نمایندگان
داده میشود محتاج بحضور وزیر یا معاون
پارلمانی ایشان است و این طرحی که فعلاً
تقديم شده بان شریف آوردن آقای لطفی
گمان میکنم اشکالی نباشد طبق آئین نامه
اقدام فرمائید که مطرح شود

نایب رئیس - طرح قرائت میشود
(شرح زیر توسط آقای ناظر
زاده قرائت شد)

چون افرادی که ثابت شود علیه ملت
و منافع اجتماع قیام بنفع بیگانه بنمایند در
هر مسلك و مذهب مهدور الدم هستند لذا
ما امضاء کنندگان ذیل ماده واحده را با قید
سه فوریت تقديم میدارد:

ماده واحده - چون خیانت حاجی علی
رزم آراء و حمایت او از اجانب بر ملت ایران
ثابت است بر فرض اینکه قاتل او استاد
خلیل طهماسبی باشد از نظر ملت بیگانه و
تیرته شده شناخته میشود
شمس قنات آبادی، کریمی، سید
جوادی، مهندس حسینی، دکتر شایگان
ناصر جلالی، انگلی، دکتر بقائی، علی
زهری، حسین مکی، زیرک زاده، دکتر
ملکی، پارسا، مدرس، دکتر فلسفی،
ناظرزاده، حائری زاده، اقبال، و کیل پور
اخگر، میلانی، شاپوری، فرزانه، معتمد
دماوندی، ناصر ذوالفقاری، دکتر سنجابی
نریمان.

نایب رئیس - فوریت اول مطرح
است. آقای پورسرتیپ مخالفید؟

پورسرتیپ - موافقم
سید باقر جلالی - آن امضائی
ناصر جلالی فرمودید سید باقر جلالی
است.

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی
دکتر بقائی - قبلاً متن نامه ای که
بشعبه اول دادگاه جنائی استان ۲ نوشته
شده است بعضی آقایان میفرمایند

«چون سید علی رزم آراء در دوران
ریاست ستاد ارتش و ریاست دولت تمام
توانائی و قدرت ناشی از مقامات فوق را
علیه مشروطیت و نابود کردن مبانی حکومت
ملی و آزادی ایران که محصول قربانها و
مجاهدات مردم این کشور است بکار برده

بطوری که قطع نظر از سوء استفاده
از مقام دولتی خود» عملاً مقدم علیه حکومت
ملی و آزادی ایران قرار گرفت تا آنجا که
از هیچ قانون شکنی منجمه مداخله و ارباب
و تخویف دستگاه قضائی وقوه مقننه دریغ
نکرد و بالتبجیه آثار حکومت ملی و آزادی
و مصونیت قانونی افراد بر اثر تجاوزات و
قدرتی این شخص بکلی نابود شد بنابراین
امضاء کنندگان زیر آقای استاد خلیل
طهماسبی را تجسم اراده ملی و عمل او را
اجرای قضاوت افکار عمومی دانسته رجاء
و ائق داریم که با احترام افکار عمومی و
حکومت مشروطه ایران از طرف دادگاه
رأیی برخلاف عدل و وجدان صادر نخواهد
گردید چه در این مورد ملت ایران است
که مشمول رأی قضاات آن دادگاه قرار
خواهم گرفت»

این نامه ای است که نوشته شده بود
و از طرف روزنامه شاهد در روی اوراق
تکی چاپ شده است و هزاران امضاء دارد
در حدود ۵۰ هزار امضاء در اینجا حاضر
است که تقديم مجلس میکنم چون انتظار
داریم آقایان محترم توجه باین جریانات
بکنند و این افکار عمومی را مراعات نمایند
که طبق افکار عمومی رأیی که مناسب
عدل و وجدان باشد صادر نمایند باین جهت
این اوراق را تقديم مجلس میکنم (چند جلد
اوراق را تقديم نمود)

نایب رئیس - رأی میگیریم بغوریت
اول آقایانی که موافقت قیام فرمائید (اکثر
برخواستند) تصویب شد فوریت دوم مطرح
است (گفته شد مخالفی نیست) رأی میگیریم
بغوریت دوم آقایانی که موافقت قیام فرمائید
(اکثر برخاستند) تصویب شد حالا فوریت
سوم مطرح است آقایانی که موافقتند
فی المجلس مطرح شود استدعا میکنم قیام
بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد.
اصل طرح مطرح است قرائت میشود
(مجدداً بشرح سابق قرائت گردید)

نایب رئیس - ماده واحده مطرح است
مخالفی نیست؟

مهندس رضوی - بنده پیشنهاد
اصلاحی دارم.

نایب رئیس - کسی اجازه نخواسته
پیشنهادات قرائت میشود
(پیشنهاد آقای مهندس رضوی

شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم بجای ماده واحده
پیشنهادی ماده ذیل بعنوان اصلاحیه مورد
تصویب قرار گیرد.
ماده واحده - چون خیانت حاجی علی
رزم آراء بر ملت ایران ثابت گردیده هر گاه
قاتل او استاد خلیل طهماسبی باشد بموجب
این قانون مورد عفو قرار میگیرد.

نایب رئیس - توضیحی دارید
بفرمائید.

مهندس رضوی - این پیشنهاد
اصلاحی که بنده تقديم کردم تفاوت معنوی
با آن پیشنهاد ندارد ولی بنظر بنده اینطور
آمد که عمل مجلس از نظر قانون گذاری
اگر مبنی بر عفو قاتل باشد بهتر است تا
جمله تیرته شده باشد باین دلیل این پیشنهاد
را تقديم کردم و تصور میکنم که اشکالی در
بین نباشد

نایب رئیس - آقای وزیر داد گستری
نظراتن را بفرمائید

حاج سید جوادی - حضور وزیر
دادگستری شرط است نظر ایشان شرط
نیست.

وزیر داد گستری - بنظر بنده
استعمال کلمه عفو بهتر از تیرته است قاتل معفو
است (صحیح است)

نایب رئیس - مخالفی نیست با این
پیشنهاد آقایان توجه بفرمائید رأی بقابل
توجه بودن این پیشنهاد میگیریم...

دکتر بقائی - يك کلمه اضافه شود
عفو و آزاد میگردد

مهندس رضوی - معنای قانونی
آن فرقی نمیکند، مانعی ندارد اضافه
شود.

نایب رئیس - با اصلاحی که شده
مجدداً قرائت میشود
(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - چون خیانت حاج علی
رزم آراء بر ملت ایران ثابت گردیده هر گاه
قاتل او استاد خلیل طهماسبی باشد بموجب
این قانون مورد عفو قرار میگیرد و آزاد
میشود.

نایب رئیس - رأی بقابل توجه بودن
آن میگیریم آقایانی که موافقت قیام فرمائید
(اکثر برخاستند) تصویب شد این پیشنهاد
بجای ماده واحده میشود پیشنهاد دیگری
قرائت شود
(پیشنهاد آقای پورسرتیپ بشرح زیر
قرائت شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی
پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بآخر طرح
اضافه شود
تبصره - دولت موظف است زندگی
واعاشه آقای خلیل طهماسبی را از هر جهت
تأمین و رفاه و آسایش او را مادام العمر
فراهم سازد

قنات آبادی - اوتا بحال از بازی
خودش نان خورده و حالا هم احتیاج
بکسی ندارد

حاج سید جوای - مردم اورا ری
سرشان میگذارند
حسینی - پیشنهاد خرج است و کیل
حق چنین پیشنهادی ندارد
پورسرتیپ - اجازه بفرمائید عرضم
را بکنم

نایب رئیس - پیشنهاد خرج است
نشد طرح کرد رأی کلی گرفته میشود و
مجلس سنا میرود آقایانی که موافقت قیام
نمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد به
مجلس سنا فرستاده خواهد شد

**۹- قرائت استعفاى آقای
دکتر سید حسن امامی
از ریاست مجلس و
انتخاب آقای آیت الله
کاشانی بر ریاست مجلس
نایب رئیس** - نامه آقای دکتر امامی

نراک میشود
(بشرح زیر بوسیله آقای ناظر زاده
خوانده شد)
مجلس مقدس شورای ملی

معرض میدارد چون برای معالجه
و بناوای درد دست که مدتی است مبتلا هستم
ناچار بمسافرت شدم و نمیدانم چند مدت تحت
مداوا خواهم بود و نمیخواهم کار های مجلس
در غیاب بنده بلام تکلیف بمسئولاندا با پاسگذاری

از الطاف نمایندگان محترم که نسبت بنده
میدول فرموده اند استعفاى خود را از
ریاست مجلس شورای ملی تقديم میدارم و
امیدوارم که خداوند قادر متعال نمایندگان
محترم را در راه خدمت بملت و مملکت توفیق
عنایت فرماید، انشاء الله سید حسن امامی
نایب رئیس - طبق نظامنامه بلا
فاصله پس از خواندن نامه باید رأی گرفته
شود و باین جهت اگر نظری دارید در ارجح باین
موضوع بفرمائید (رأی - رأی) اعلام رأی می شود
برای انتخاب یکنفر رئیس آقایان توجه داشته

باشند که در هر حله اول اکثریت تام و بعد نسبی
است (حاج سید جوادی - این قرآن مقدسی
است که بسنیزه زده شد اکثریت تام دارد)
اسامی را قرائت بفرمائید
(اسامی آقایان نمایندگان بقرار
ذیل بوسیله آقای ناظرزاده (منشی)
اعلام و در محل نطق حاضر
و رأی دادند)

آقایان: زیرک زاده - حسینی - مکی
سنجابی - دکتر ملکلی - میلانی - بهادری - محمد
حسین قشقائی - خسرو قشقائی - دکتر کیان
دکتر معظمی - نبوی - دکتر مصباح زاده
پارسا - مجتهدی - موسوی - حائری زاده - گنجینه
عبدالرحمن فرامرزی - کهاید کریمی - شمس
قنات آبادی - باقر جلالی - حاج سید جوادی
صفائی - دکتر فلسفی - احمد فرامرزی - اخگر
مهندس غروی - مدرس - خلخالی - رکیل پور
فرزانه - اقبال - مصدقی - ملک مدنی - عامری
ذکائی - امیر افشار - دکتر بقائی - مجبزه
شاپوری - مهندس رضوی - رفیع - نریمان - افشار
صادقی - شادلو - منصف - شوکتی - نجفی -
شهیدی - معتمد دماوندی - دکتر فقیهی -
ریگی - شهاب خسروانی - پورسرتیپ - هدی
دکتر فاخر - ناظرزاده - حمیدیه - محمد ذوالفقاری

(مهره های تفتیشیه و اوراق رأی
شماره شده و پس از استخراج و
قرائت آراء نتیجه بقرار ذیل بود)
آقای حاج سید ابوالقاسم آیت الله کاشانی

۴۷ رأی - آقای دکتر معظمی ۱۰ - رأی
آقای خلخالی يك رأی ورقه سفید علامت
امتناع ۴ ورقه

نایب رئیس - عده حاضر ۶۲ نفر
حضرت آیت الله کاشانی ۴۷ رأی - آقای
دکتر معظمی ۱۰ رأی ورقه سفید ۴ آقای
خلخالی يك رأی (خلخالی) این شوخی نتیجه
نظقی است که بنده کردم) بنابراین حضرت
آیت الله کاشانی با کثرت تام بریاست مجلس
مبارک است (کف زدن و تظاهر از
طرف تماشاچیان)

**(۱۰) تعیین موقع جلسه
بعد - ختم جلسه**

نایب رئیس - باموافق آقایان جلسه
را ختم میکنم. جلسه آینده روز یکشنبه ۱۹
مرداد دو نیم قبل از ظهر
(مجلس دو ساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد)
نایب رئیس مجلس شورای ملی -
محمد ذوالفقاری